

Tampereen kaupunki

Yhdyskuntalautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2027

Yhdyskuntalautakunta 1.9.2026

Sisällysluettelo

Yhdyskuntalautakunta	2
Toimintaympäristön muutokset	2
Toiminnan tavoitteet	2
Talous	3
Kaupunkiympäristön suunnittelu	4
Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset	5
Palvelujen toimintamenot	6
Talous	6
Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito	7
Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset	7
Palvelujen toimintamenot	8
Talous	8
Kestävä kaupunki	8
Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset	9
Palvelujen toimintamenot	10
Talous	10
Strateginen hankekehitys	11
Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset	11
Palvelujen toimintamenot	11
Talous	12
LIITE: Talousarviotavoitteiden arviointikriteerit	13

Yhdyskuntalautakunta

Yhdyskuntalautakunnan tehtävänä on järjestää kaupunkirakenteen kehittämistä kokonaisuutena, kaupunkisuunnittelua, rakentamista ja ylläpitoa koskevat palvelut sekä viranomaispalvelut. Lautakunnan tehtävänä on vastata kestävästä kaupunkikehityksestä ja ympäristöpolitiikan linjausten ja sitoumusten koordinaatiosta, toimeenpanosta, projektoinnista ja seurannasta. Lautakunnalle kuuluu liikenteen hallinta lukuun ottamatta ympäristö- ja rakennusjaostolle sekä Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalle kuuluvia tehtäviä.

Jätehuoltolautakunnan 0,595 milj. euron toimintamenot sisältyvät yhdyskuntalautakunnan talousarvioon.

Toimintaympäristön muutokset

Rakentamisen ja erityisesti asuntorakentamisen suhdannetilanne on jatkunut edelleen heikkona. Odotettua elpymistä ei ole toistaiseksi tapahtunut. Tammi-heinäkuussa 2026 Tampereella valmistui noin 800 asuntoa. Luku on edelleen hyvin alhainen, vaikka onkin jonkin verran vuoden 2025 lukua korkeampi. Myös haettujen asuntorakentamisen rakennuslupien määrä on ollut edelleen erittäin alhainen. Toimitilarakentamisessa suhdanne on selvästi asuntorakentamista parempi.

Kaupunkikehittäminen on kuitenkin pitkäjänteistä. Kaupunki pyrkii mahdollistamaan tulevaa kasvua ja investointeja aktiivisella kaavoituksella sekä asunto- ja maapolitiisilla toimenpiteillä. Hitaamman kasvun aikana erityisen tärkeää on priorisointi sekä suunnittelussa että investoinneissa. Kaupungin kestävästä kasvusta edistävää maankäyttöä kehitetään tulevina vuosina erityisesti nykyisellä ja tulevilla raitiotielinjoilla ja muilla joukkoliikennekäytävillä. Raitiotien osalta Pirkkala-Linnainmaa -yhteysvälin 1. vaiheen (Partola-Ruotula) rakentaminen jatkuu vuoden 2027 aikana jotta liikenne voidaan avata kesällä 2028. Myös plusbussi-liikennettä suunnitellaan ja kilpailutetaan. Myös plusbussin liikenne avataan 2028.

Vuonna 2026 hyväksyttiin useita strategisia pitkän tähtäimen ohjelmia ja linjauksia (ympäristöpolitiikan linjaukset, luonnon monimuotoisuusohjelma, luonnonsuojelualueohjelma, maankäyttöpolitiikka, pysäköintipolitiikka ja keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma). Näitä ohjelmia viedään vuonna 2027 ja edelleen loppuvaltuustokaudella määrätietoisesti eteenpäin ilmasto- ja ympäristöpolitiikan, kaupunkisuunnittelun sekä joukkoliikenteen toimin eteenpäin.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2027 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan ja sen pohjana olevaan Ilmari Nurmisen pormestariohjelmaan. Yhdyskuntalautakunnalle kohdistuu vuonna 2027 yhteensä 12 sitovaa toiminnan tavoitetta.

Talousarviotavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit esitetään talousarvion liiteosassa olevassa taulukossa.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITE		TALOUSARVIOTAVOITE 2027
Luonnon monimuotoisuus kaupunkiympäristössä on vahvistunut ja todennettavissa	21	Seuranta kaupungin aiheuttamien luontovaikutusten todentamiseksi luontoarvohehtaareina on käynnistynyt
	22	Kauppi-Niihaman suojelualueen valmistelu on edennyt tavoitellut aikataulun mukaisesti

Kestävän liikkumisen kulkutapaosuus on 65 %	23	Kestävien liikkumismuotojen suhteellinen kulkutapaosuus on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna
	24	Raitiotien Pirkkala-Linnainmaa jatko-osuuden rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti
Asuntotuotanto on alueellisesti monipuolistunut	30	Pienimittakaavaista asuntorakentamista on edistetty erityisesti kaupunginosakehittämisen kohdealueilla
	32	Asemakaavoituksella on mahdollistettu vuosittain keskimäärin 150 pientalon rakentaminen ja pientalotontteja on luovutettu vähintään 80 kpl
Kaupunginosien viihtyisyys ja vetovoima on kasvanut	33	Viihtyisyyttä ja vetovoimaa on parannettu kaupunginosakehittämisen kohdealueilla
Keskustan elinvoimaisuus on parantunut	37	Keskustan kävijämäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna
	38	Kyttälän alueen jatkosuunnittelu on edistynyt liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisesti
Henkilöstön hyvinvointi ja uudistumiskyky ovat vahvistuneet	51	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut
Kaupunkilaisten osallistuminen kaupungin kehittämiseen on vahvistunut	55	Asukasymmärryksen ja asukastiedon kytkeytymistä päätöksenteon ja valmistelun prosesseihin on vahvistettu
Talous on tasapainossa	58	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti

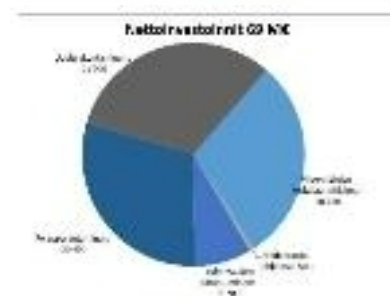
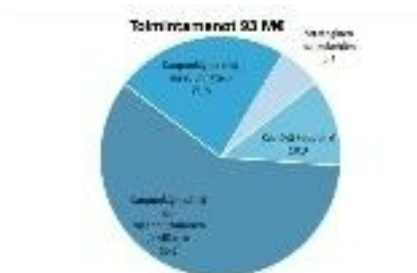
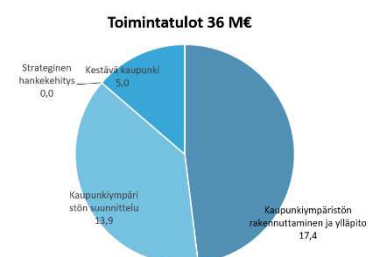
Talous

Käyttötalouden talousarvioesityksessä on huomioitu tulojen lisäyksiä yhteensä 0,24 milj. euroa ja menojen vähennyksiä yhteensä 1,94 milj. euroa. Toimintakatetta muutokset vahvistavat 2,2 milj. euroa. Osana talousohjelmaa on tulojen lisäyksiä huomioitu muun muassa kaupunkiympäristön rakennuttamisessa ja ylläpidossa (pysäköintimaksujen korotukset) sekä kaupunkiympäristön suunnittelussa (keskimäärin 5 prosentin taksojen korotukset, mm. asemakaavoitus ja rakennusvalvonta). Tulojen vähennyksenä on huomioitu muun muassa rakentamisen vaikeudesta aiheutunut rakennusvalvonnan tulojen vähennys. Menojen muutoksina on huomioitu palkankorotusten ja sisäisten vuokrien arvioitu kustannusvaikutus sekä osana talousohjelmaa esitetyt menojen lisäykset ja vähennykset. Raitiotien vastike sekä projektitoimiston hallinnoimien päättyvien ja uusien projektien aiheuttamat muutokset on huomioitu.

Nettoinvestointimenot ovat 68,7 milj. euroa sisältäen myös kehitysohjelmien investoinnit (20,7 milj. euroa).

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Toimintatulot			
Myyntitulot	11 935	11 708	13 296
Maksutulot	13 934	15 461	15 984
Tuet ja avustukset	1 767	1 242	604
Vuokratulot	1 073	1 132	1 073
Muut toimintatulot	5 050	4 812	5 312
Toimintatulot yhteensä	33 758	34 355	36 269
Valmistus omaan käyttöön	55	19	74
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-23 963	-23 800	-25 922
Palvelujen ostot	-38 262	-38 649	-40 688
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 156	-2 640	-4 095
Avustukset	-264	-255	-233
Vuokramenot	-23 237	-23 841	-22 317
Muut toimintamenot	-578	-326	-387
Toimintamenot yhteensä	-88 404	-89 491	-93 568
Toimintakate	-54 647	-55 136	-57 299
Rahoitustulot ja -menot	14	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-58 629	-48 300	-47 800
Tilikauden tulos	-113 262	-103 436	-105 099
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	701	700	-47 800
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-112 562	-102 736	-152 898

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2025	Muutettu TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-68 977	-73 170	-69 070
Rahoitusosuudet	2 231	1 375	350
Nettoinvestoinnit	-66 745	-71 795	-68 720

Sitovat erät

Sitovat erät, käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	36 269	-91 216	-54 948
Viiden tähden keskusta		-1 352	-1 352
Hiedanranta		-500	-500
Etelän kasvusuunta		-500	-500

Sitovat erät, investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-48 350	350	-48 000
Viiden tähden keskusta	-20 220		-20 220
Hiedanranta	-500		-500

Kaupunkiympäristön suunnittelu

Palvelukokonaisuuteen kuuluvat yleiskaavoitus, asemakaavoitus, liikennejärjestelmän suunnittelu, viheralueet ja hulevedet, rakennusvalvonta ja kiinteistönmuodostus.

Kaupunkisuunnittelussa luodaan fyysisen ympäristön osalta edellytykset palveluiden, asumisen ja elinkeinoelämän rakentamiselle sekä näitä palvelevan yhdyskuntatekniikan, liikennejärjestelmän ja viheralueiden toteuttamiselle tasapainoisen ja kestäväen yhdyskuntarakenteen tavoitteiden mukaisesti.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kaupungin kasvun jatkuessa, mutta taloudellisen tilanteen heikentyessä, kaupunkisuunnittelun avulla pitää varmistaa yhdyskuntarakenteen laadukas, tasapainoinen ja kestävä kehitys kaupungissa. Kaavoituksen painopisteitä ja resurssien suuntaamista tehdään strategian, pormestariohjelman, kaavoitusohjelman ja palvelusuunnitelman perusteella. Kaupunkiympäristön toiminnallinen laatu korostuu erityisesti viihtyisyyden, ihmisten hyvinvoinnin ja kaupungin pitovoiman kehittämisessä. Viihtyisyyden näkökulmasta keskeisessä roolissa ovat toimivat ja viihtyisät kaupunkitilat sekä virkistysalueet, joita kehitetään yhdessä muiden kaupungin yksiköiden kanssa. Ilmastonmuutokseen varautuminen, ilmastonmuutoksen hillitseminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen sovitetaan laadukkaaseen kaupunkiympäristöön, mikä edellyttää kokeiluja ja uusia ratkaisujen etsimistä.

Rakentamisen suhdannetilanne jatkuu yleisen taloustilanteen positiivisista merkeistä huolimatta edelleen epävarmana viime vuoden tavoin. Tämä näkyy rakennusliikkeiden taloudellisissa haasteissa ja asuntorakentamisen niukkuutena. Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus (Varke) tukee tiettyjä hankkeita ja asuntorakentaminen keskittyy suurilta osin näihin. Liikerakentaminen on toistaiseksi pitänyt yllä rakennusalan toimintaa, mutta senkin tulevaisuus on epäselvä mahdollisesti työvoiman saatavuuteen liittyen. Rakennusvalvonnassa tilanne näkyy selkeimmin suurempien rakennusten vähentyneinä rakentamislupamäärinä ja siitä johtuvina merkittävänä tulonmenetyksinä.

Pirkkala-Linnainmaa -raitiotien toisen vaiheen suunnittelua on tarkoitus viedä eteenpäin vuoden 2027 aikana, jotta rakentaminen voidaan aloittaa tavoitteen mukaisesti heti seuraavan MAL-sopimuksen solmimisen jälkeen. Lielähti-Ylöjärvi -raitiotien hankesuunnitelma valmistuu päätöksentekoon kevään 2027 aikana. Hiedanrannan asemakaavoitus viedään eteenpäin yleissuunnitelman periaatteiden mukaisesti. Asemakeskuksen alueen kehittäminen sekä raideliikenteeseen tukeutuvien asuinalueiden suunnittelu jatkuu. Eteläisen vaiheyleiskaavan laadintaa jatketaan etelän kasvusuunnan kehitysohjelman kanssa rinnan. Liikennesuunnittelun osalta painopisteenä ovat keskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa, pysäköintipolitiikassa ja liikennettä koskevissa kehittämisohjelmissa mainitut toimenpiteet, merkittävänä nostoina Kyttälän katujen alueellinen yleissuunnitelma sekä pysäköintinormin päivitys.

Maankäytön hallinnan kokonaisprosessin digitalisaatio ja toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto laajenee uusiin yksiköihin. Valmistaudutaan RYTJ-lain ja rakentamislain voimaantulon jälkeisten yhtenäisten tulkintojen edistämiseen sekä niihin liittyviin tietomallipohjaiseen kaavoitukseen, tonttijakoihin ja rakentamislupakäsittelyyn uuden yhteisen suunnitteluohjelmiston hankinnalla. Rakennusjärjestyksen päivitys astuu voimaan vuoden 2027 alussa. Toimintatapoja kehitetään asiakaslähtöisesti digitalisaatiota ja tekoälyä hyödyntäen.

Palvelujen toimintamenot

Kaupunkiympäristön suunnittelu

Palvelu **)	Toimintamenot, 1 000 euroa *)
Akan asiantuntijatyö	518
Akan suunnitelmat ja selvitykset	783
Asemakaavasunnittelu	4 367
Akan poikkeamislupa	238
Hulevesijärjestelmän hallinta	1 766
Kiinteistön muodostus	894
Maankäytön asiantuntijapalvelu (vihi)	378
Maankäytön asiantuntijapalvelu (kimu)	91
Puistot ja viheralueet	1 030
Rakennusvalvonnan arkisto	529
Rakennusvalvonta	2 996
Kadut ja yleiset alueet (lisu)	267
Liikennejärjestelmän suunnittelu	4 045
Maankäytön asiantuntijapalvelu (lisu)	178
Ranta-asemakaavat (yka)	83
Suunnittelutarveratkaisu ja poikkeamislupa (yka)	165
Ykan suunnitelmat ja selvitykset	423
Ykan tietotuotanto	418
Yleiskaava	994
Yhteensä	20 163

* Toimintamenot sisältävät hallinto- ja talouspalvelujen laskennallisia vyörytysosuuksia 590 te

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan.

** Vihi = viheralueet ja hulevedet, kimu = kiinteistönmuodostus,
lisu = liikennejärjestelmän suunnittelu, yka = yleiskaavoitus

Talous

Kaupunkiympäristön suunnittelu

	Muutettu	
Käyttötalous (1 000 euroa)	TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	13 891	13 496
Toimintamenot *)	-21 295	-21 377
Toimintakate	-7 404	-7 881
*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)		
	Muutettu	
Investoinnit (1 000 euroa)	TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-200	-400

Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito

Palvelukokonaisuuteen kuuluvat katujen ja yleisten alueiden toteutussuunnittelu ja rakennuttaminen, kunnossapidon järjestäminen ja satamapalvelut. Kadut, aukiot, viheralueet ja satamat rakennetaan vuosisuunnitelman investointiohjelman mukaisesti. Tehtävänä on rakennuttaa kaava- ja viheralueohjelmia sekä peruskorjauksia toteuttavan investointiohjelman kohteet mahdollisimman edullisesti ja laadukkaasti hyödyntämällä tehokkaasti sekä kaupungin omia että yksityisiä palveluntuottajia. Yleisten alueiden rakentamisinvestoinnit teetetään hankekohtaisilla urakkasopimuksilla. Palveluryhmän rakennuttaminen palvelee myös muiden palvelualueiden infrarakentamisen johtamista. Palvelukokonaisuuteen kuuluvat lisäksi katutilavalvonta, pysäköinnin valvonta, eräät ajoneuvoihin liittyvät viranomaistehtävät sekä joukkoliikenteen matkalipuntarkastus.

Toimintaperiaatteina ovat olleet toiminnan turvallisuus, palvelun laatu, liikenteen sujuvuus sekä taloudellisuus ja päästöjen vähentäminen. Toimintatapoja on kehitetty digitaalisten työmenetelmien avulla useissa palveluissa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kustannukset ovat monissa rakentamisen ja ylläpidon tehtävissä noussut merkittävästi viime vuosina mutta nyt nousu on tasaantunut. Kuitenkin öljyperusteisten päällysteiden ja polttoaineiden kustannukset ovat nousseet kevään 2026 aikana selvästi. Rakentamisen yleiset suhdannenäkymät ovat edelleen epävarmat, vaikka Tampereen seudulla maarakentaminen onkin suhteellisen vilkasta. Tilanne voi näkyä urakkahintojen nousuna.

Talousarviovuoden keskeisenä toimenpiteenä on talouden tasapainottamisen monin keinoin. Kustannuksia pyritään alentamaan toimintaa tehostamalla sekä ei lakisääteisten tehtävien karsimisella. Esimerkiksi maksullisessa kadunvarsipysäköinnissä vähennetään maksupäätteiden määrää, koska maksaminen on siirtynyt mobiilisovelluksiin. Rakentamisessa yhtenä painospiteenä on edelleen hankkeiden yhteensovittaminen ja viestinnän kehittäminen eri toimijoiden kanssa. Kiertotaloutta ja työmaiden päästöttömyyttä edistetään edelleen sitoumusten periaatteiden mukaisesti talouden asettamat reunaehdot huomioiden.

Pirkkala-Linnaimaa raitiotien ja katujen osan 1 rakentaminen edistyy lähes valmiiksi Hatanpään, Härmälän ja Taysin suunnalla. Osan 2 rakentamisen valmistelu käynnistetään Linnainmaan haaralla Kaupinlaakson hulevesijärjestelyiden ja Hennalankaaren kadun rakentamisen aloittamisella. Uusien alueiden kunnallistekniikan rakentamista jatketaan esimerkiksi Särkänniemessä, Västingimäessä ja Ojalassa. Hakametsän Sport Campuksen kunnallistekniikan siirtoihin ja Viinikanlahden alueen esirakentamiseen varaudutaan. Lisäksi varaudutaan käynnistämään Hyhkynlaakson uuden alueen kunnallistekniikan rakentaminen. Frencellin läpäisevän seudullisen jalankulku- ja pyörätien parantamisen edellyttämät muutostyöt jatkuvat Frencellin rakennuksen kohdalla ja käynnistyvät Tammerkosken kohdalla. Valtatien 9 parantaminen moottoritieksi käynnistetään, Tampereen henkilöratapihan perusparannushanketta sekä Lielahden liikennejärjestelmän kehittämissuunnittelua jatketaan yhteistyössä Väyläviraston kanssa. Viheralueita parannetaan esimerkiksi Pikku Kakkosen leikkipuiston peruskorjauksella ja Hämeenpuiston peruskorjauksen aloittamisella. Investointien kohdeluettelo päätetään talousarvion hyväksymisen jälkeen yhdyskuntalautakunnan vuosisuunnitelmassa.

Palvelujen toimintamenot

Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito

Palvelu **)	Toimintamenot, 1 000 euroa)
Hulevesijärjestelmän hallinta (raksa)	215
Kadut ja yleiset alueet, kunnossapito	33 259
Kadut ja yleiset alueet, rakentaminen	959
Sillat ja taitorakenteet, rakentaminen	193
Tietoliikenneverkot, kunnossapito	936
Tietoliikenneverkot, rakentaminen	73
Valaistus, kunnossapito	5 712
Valaistus, rakentaminen	103
Liikunta- ja ulkoilupaikat, kunnossapito	1 115
Liikunta- ja ulkoilupaikat, rakentaminen	37
Puistot ja viheralueet	6 989
Kuntatekniikan suunnittelu	1 259
Maankäytön asiantuntijapalvelu (teksu)	240
Katutilavalvonta	1 307
Matkalippujen tarkastus	783
Pysäköinnin valvonta	1 470
Yhteensä	54 649

* Toimintamenot sisältävät hallinto- ja talouspalvelujen laskennallisia vyörytysosuuksia 276 te

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan.

** Raksa = Rakennuttaminen, teksu = Kuntatekniikan suunnittelu

Talous

Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito

	Muutettu	
Käyttötalous (1 000 euroa)	TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	16 627	17 427
Toimintamenot *)	-56 701	-55 182
Toimintakate	-40 074	-37 756

*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

	Muutettu	
Investoinnit (1 000 euroa)	TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-47 315	-47 950
Rahoitusosuudet	1 375	350

Kestävä kaupunki

Palvelukokonaisuuteen kuuluu viisi yksikköä: elintarvikevalvonta, eläinlääkintähuolto, ilmastopolitiikka ja ympäristönsuojelu, terveydensuojelu sekä ympäristövalvonta ja alueellinen jätehuolto. Kestävä kaupunki -

palvelukokonaisuuden tehtävänä on turvata kestävä, monimuotoinen ja terveellinen elinympäristö kuntalaisille. Toteutamme tätä edistämällä ympäristönsuojelua, luonnon monimuotoisuutta sekä ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista, parantamalla luonnonvarojen kestävää käyttöä sekä vähentämällä jätteiden määrää ja haitallisuutta, ennaltaehkäisemällä, vähentämällä ja elinympäristön terveyshaittoja ja -vaaroja, varmistamalla jätehuollon toimivuuden, turvaamalla kuntien järjestämien eläinlääkäripalveluiden saatavuuden ja laadun, suojaamalla kuntalaisia terveys- ja ympäristövaaroilta sekä edistämällä osaltaan alan yritysten ja muiden toimijoiden toimintaedellytyksiä. Palveluryhmän tehtävinä ovat muun muassa Tampereen kaupungin ympäristö- ja ilmastopolitiikan linjausten valmistelu, toteutus ja johtaminen sekä niihin liittyvien toimintatapojen kehittäminen, päätösvalmistelu ja seuranta. Palveluryhmä vastaa ympäristönsuojelun, jätehuollon ja ympäristöterveyden viranomaistehtävistä.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kestävä kaupunki –palvelukokonaisuuden painopisteenä vuonna 2027 on toimeenpanna ilmasto- ja ympäristöpolitiikan linjauksia tukevia ohjelmia: tärkeimpinä Luonnon monimuotoisuus ohjelma (LUMO) sekä Luonnonsuojelualueohjelma. Lisäksi tuetaan Hiilineutraali Tampere -tiekartan toteuttamista vuoden 2026 laaditun väliarvioinnin pohjalta. Palvelukokonaisuuden prosessien sujuvuutta sekä asiakaspalvelun laatua kehitetään aktiivisesti yli yksikkörajojen toimivassa kehittämistyöryhmässä. Tavoitteena on etsiä uusia tapoja tehdä viranomaistyötä sekä hyödyntää tässä tarkoituksenmukaisia digitaalisia työkaluja. Alueellisen eläinlääkintähuollon osalta tehdään selvitys yhteistyön mahdollisuuksista alueellisen Ympäristöterveys Pirtevan kanssa.

Ympäristöterveyden painopiste on ennaltaehkäisevissä palveluissa ja niihin liittyvissä toimenpiteissä ja tarkastuksissa. Eläinlääkintähuoltolain uudistuksen täytäntöönpanon vaikutuksia toimintaan seurataan aktiivisesti. Elintarvikevalvonnassa tehostetaan tupakkatuotteiden valvontaa ja tarkastustoimintaa. Elintarvikevalvonnassa ja terveydensuojelussa varaudutaan jo voimaan astuneisiin ja uusiin tuleviin lainsäädäntömuutoksiin. Kaupunkiseudun kasvu vaikuttaa yksiköiden toimintaan ja valvonnan kohdemääriin.

Alueellinen jätehuolto -tiimin toiminnassa varaudutaan jätelainsäädännön muutoksiin. Jätelaki on muuttumassa kiertotalouslaiksi vuoden 2026 aikana, minkä lisäksi valmisteilla olevalla hankintalain muutoksella voi olla merkittäviä vaikutuksia jätehuoltoviranomaisen toiminnan organisointiin.

Ympäristövalvonnassa viimeistellään EU-meluselvityksen laadinta ja koordinointi. Vuoden 2027 aikana kehitetään lisäksi viranomaistyöhön liittyviä prosesseja, tiedonhallintaa ja asiakaspalvelua, kehittämistyössä hyödynnetään tarkoituksenmukaisia digitaalisia apuvälineitä.

Vuonna 2027 toimeenpannaan vuonna 2026 hyväksyttyjä Luonnon monimuotoisuus -ohjelmaa (LUMO) sekä Luonnonsuojelualueohjelmaa. LUMO-ohjelman toimenpiteiden lisäksi käynnistetään seuranta kaupungin aiheuttamien luontovaikutusten todentamiseksi **luontoarvohehtaareina ja viimeistellään ekologisen kompensaaation malli**. Luonnonsuojelualueohjelman kohteista valmistellaan Kauppi-Niihaman ja Jylhänperän luonnonsuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmaa sekä rajuusesitystä. Valmistelussa osallistetaan sidosryhmiä aktiivisesti. Lisäksi tuetaan Hiilineutraali Tampere -tiekartan toteuttamista vuoden 2026 laaditun väliarvioinnin ja päivityksen pohjalta. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen eurooppalainen yhteistyö jatkuu. Vuonna 2026 päättyy useita hankkeita ja lisärahoitusta työhön haetaan muun muassa eurooppalaisista kehityshankkeista. Kiertotalouden green dealin toteuttamista jatketaan ja keskitytään edelleen sitoumuksen toimeenpanoon ja siihen liittyvän tietopohjan parantamiseen.

Sitoumuksen avulla pyritään edistämään rakennetun ympäristön kiertotaloustoimia erityisesti infra- ja talonrakentamisessa.

Palvelujen toimintamenot

Kestävä kaupunki

Palvelu **)	Toimintamenot, 1 000 euroa)
Elintarvikelain mukainen neuvonta (ELVA)	320
Elintarvikelain mukaisten ilmoitusten ja hakemusten käsittely (ELVA)	80
Elintarvikevalvonta (ELVA)	1 460
Tupakkalain valvonta (ELVA)	140
Elintarvikelain mukainen neuvonta (ELL)	22
Elintarvikelain mukaisten ilmoitusten ja hakemusten käsittely (ELL)	15
Elintarvikevalvonta (ELL)	198
Eläinsuojeluvalvonta	882
Eläintautivalvonta	101
Eläinten sairaudenhoito	1 112
Eläinten terveydenhoito	281
Asumisterveysvalvonta	376
Talous- ja uimavesien valvonta	320
Terveydensuojelun edistäminen ja valvonta	641
Tupakkalain valvonta	56
Jätehuoltoviranomainen	624
Ympäristönsuojelun kehittäminen ja edistäminen	1 542
Ympäristönsuojelun luvat ja valvonta	788
Kestävän kehityksen edistäminen	1 632
Yhteensä	10 591

* Toimintamenot sisältävät hallinto- ja talouspalvelujen laskennallisia vyörytysosuuksia 402 te

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan.

** ELVA = Elintarvikevalvonta, ELL = Eläinlääkintähuolto

Talous

Kestävä kaupunki

	Muutettu	
Käyttötalous (1 000 euroa)	TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	4 953	4 970
Toimintamenot *)	-11 114	-10 861
Toimintakate	-6 161	-5 891
*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)		
	Muutettu	
Investoinnit (1 000 euroa)	TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-60	

Strateginen hankekehitys

Strateginen hankekehitys siirtyi kaupunkiympäristön palvelualueelle vuoden 2026 alussa. Palveluryhmän vastuulla on kolme kehitysohjelmaa: Viiden tähden keskusta, Hiedanranta ja Etelän kasvusuunta. Kehitysohjelmat ovat kaupunginhallituksen asettamia ja sen ohjaamia. Lisäksi palveluryhmä toteuttaa erikseen nimettyjä muita strategisia hankkeita. Tällaisia ovat vuonna 2027 muun muassa Hakametsä Sport Campus -hanke, golfkentän toteutusmallien ratkaiseminen Nurmi-Sorilassa, raitiotien rakentamisen edellytysten varmistaminen Kaupinlaaksossa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kehitysohjelmat ovat kaupunginhallituksen ohjauksessa. Vuonna 2027 Viiden tähden keskusta -kehitysohjelmassa painottuu Ratinan ja Takon alueen tulevaisuussuunnittelu ja Asemakorttelien kaavoitus ja yhteistyöratkaisut sekä Tampereen henkilöratapihahankkeen edistäminen. Lisäksi toteutetaan Viinikankadun maanalaista ajoyhteyttä ja suunnitellaan muita maanalaisia ratkaisuja. Särkänniemen elämysalueen toteutusmalleja selvitetään, ja lisäksi laaditaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi Tampereen keskustan kehittämislinjaukset.

Etelän kasvusuunta -kehitysohjelmassa vuosi 2027 on edelleen yhteistyön rakentamisen, seudullisen esisuunnittelun ja eteläisen kantakaupungin yleiskaavoituksen aikaa. Yleiskaavaluonnos valmistuu, ja seudullisen ratkaisun perustaksi laadittavat selvitykset käynnistyvät.

Hiedanrannan kehitysohjelman painopisteinä ovat alueen asuntorakentaminen, tehtaan kehittäminen, koulun elinkaarihankkeen valmistelu, suuret liikennehankkeet sekä järvi-identiteetin vahvistaminen.

Strategisista hankkeista etenkin Hakametsä Sport Campukselle 2027 on merkittävä vuosi, sillä hankkeen toteutus- ja rahoitusmallit tarkentuvat ja rakentaminen käynnistyy. Myös Nurmi-Sorilassa suunniteltavan golfkentän ja asuinalueen ratkaisut tarkentuvat.

Palvelujen toimintamenot

Strateginen hankekehitys

Palvelu	Toimintamenot, 1 000 euroa)
Strateginen hankekehitys	2 925
Hiedanrannan kehitysohjelma	500
Viiden tähden kehitysohjelma	1 352
Etelän kasvusuunta	500
Yhteensä	5 277

* Toimintamenot sisältävät hallinto- ja talouspalvelujen laskennallisia vyörytysosuuksia 80 te

Talous

Strateginen hankekehitys

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2026	TA 2027
Toimintatulot	166	0
Toimintamenot *)	-5 624	-5 393
Toimintakate	-5 458	-5 393

*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2026	TA 2027
Investointimenot	-25 595	-20 720

LIITE: Talousarviotavoitteiden arviointikriteerit

Talousarviotavoitteiden etenemistä arvioidaan kolme kertaa vuodessa. Huhtikuun ja elokuun osalta toteumaa arvioidaan osana toiminnan ja talouden katsausta. Vuoden lopun tilanne esitetään tilinpäätöksessä. Tavoitteiden toteumissa pyritään selkeään arvioitavuuteen. Tavoitteille on asetettu arviointikriteerit, joiden perusteella toteutumista arvioidaan ja niitä raportoidaan. Arviointikriteerit asetetaan lautakunnille, työllisyysjaostolle ja kaupunginhallitukselle vastuutetuille tavoitteille.

Arviointikriteerit on esitetty alla olevassa taulukossa.

Nro	Talousarviotavoite 2027	Arviointikriteeri(t)
21	Seuranta kaupungin aiheuttamien luontovaikutusten todentamiseksi luontoarvohehtaareina on käynnistynyt	1) Luonnontilaisten luontotyyppien seuranta on käynnistynyt kantakaupungin alueella 2) Rakennetun ympäristön luontotyyppien selvitykset on toteutettu kaupunkivihreän alueille ja yleiskaavan viherverkolle sijoittuvilla asemakaavakohteilla Jos molemmat osa-alueet toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos toinen osa-alueista toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
22	Kauppi-Niihaman suojelualueen valmistelu on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti	Luonnonsuojelualueerajaus, suojelumääräys- hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnokset ovat valmistuneet ja valmisteluvaiheen osallistaminen on toteutettu. Toteutui / ei toteutunut.
23	Kestävien liikkumismuotojen suhteellinen kulkutapaosuus on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Kestävien liikkumismuotojen (kävely, pyöräily ja joukkoliikenne) kulkutapaosuus on kasvanut suhteellisesti enemmän kuin ajoneuvoliikenne. Toteutui / ei toteutunut.
24	Raitiotien Pirkkala-Linnainmaa jatko-osuuden rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti	Pirkkala-Linnainmaa-osuuden eteneminen toteutussuunnitelmassa määritellyn aikataulun mukaisesti. Toteutui / ei toteutunut.
30	Pienimittakaavaista asuntorakentamista on edistetty erityisesti kaupunginosakehittämisen kohdealueilla	Kaupungin jättämissä asemakaavamuutoshakemuksissa arvioitu asuntojen osuus talotyypeittäin on toteutunut seuraavasti: 1) Koko kaupungin tasolla vähintään 20 % asunnoista suunnitellaan toteutuvan muina kuin kerrostaloasuntoina

		2) Kaupunginosakehittämisen kohdealueilla vähintään 25 % asunnoista suunnitellaan toteutuvan muina kuin kerrostaloasuntoina Vireillä olevissa ja ohjelmoiduissa asemakaavamuutoksissa arvioitu asuntojen osuus talotyypeittäin on toteutunut seuraavasti: 3) Koko kaupungin tasolla vähintään 20 % asunnoista suunnitellaan toteutuvan muina kuin kerrostaloasuntoina 4) Kaupunginosakehittämisen kohdealueilla vähintään 25 % asunnoista suunnitellaan toteutuvan muina kuin kerrostaloasuntoina Jos 3–4 osa-aluetta toteutunut, tavoite toteutuu. Jos 2 osa-aluetta toteutunut, tavoite toteutuu osittain. Jos 0–1 osa-aluetta toteutunut, tavoite ei toteudu.
32	Asemakaavoituksella on mahdollistettu vuosittain keskimäärin 150 pientalon rakentaminen ja pientalotontteja on luovutettu vähintään 80 kpl	Jos molemmat osa-alueet toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos toinen osa-alueista toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
33	Viihtyisyyttä ja vetovoimaa on parannettu kaupunginosakehittämisen kohdealueilla	1) Tesoman alueella on toteutettu asukkaiden toivomia viihtyisyyttä ja vetovoimaa parantavia toimenpiteitä kaupunginosakehittämisen toimintarahalla (50 000 €) 2) Hervannan keskustan viihtyisyyden ja vetovoiman parantamiseen tähtäävien toimenpiteiden edistyminen: viherrakenteen, aukoiden, valaistuksen ja reittien kokonaisuuden kehittämisen suunnittelu asemakaavoituksen yhteydessä Jos molemmat osa-alueet toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos toinen osa-alueista toteutuu, tavoite toteutuu. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
37	Keskustan kävijämäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Matkapuhelindataan perustuva kävijämäärä. Rajauksena kaupallinen keskusta. Toteutui / ei toteutunut.
38	Kyttälän alueen jatkosuunnittelu on edistynyt liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisesti	Tuomiokirkonkadun ja Kyttälän alueen alueellisen yleissuunnitelman vaihtoehtotarkastelut ovat valmistuneet.

		Toteutui / ei toteutunut.
51	Työntekijäkokemus on pysynyt ennallaan tai parantunut	Ennallaan pysyminen tai paraneminen työntekijäkokemuskyselyn tuloksissa (QWL ja eNPS). Jos molemmat (QWL ja eNPS) ovat parantuneet ja/tai pysyneet ennallaan, tavoite toteutuu. Jos vain toinen on parantunut ja/tai pysynyt ennallaan, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei parannu ja/tai pysy ennallaan, tavoite jää toteutumatta. Verrataan edellisen vuoden vastaavan ajankohdan kyselyyn.
55	Asukasymmärryksen ja asukastiedon kytkeytymistä päätöksenteon ja valmistelun prosesseihin on vahvistettu	1) Päätösten vaikutusten ennakkoarvioinnin (evaus) toimintamalli on määritelty ja sitä on pilotoitu. (Kuvala) 2) Päätöksenteon valmisteluun on määritelty yhtenäinen toimintamalli asukastiedon esittämiselle ja toimintamallia on pilotoitu kaupunkiympäristön palvelualueella. (Yla) Jos molemmat toteutuvat, tavoite toteutuu. Jos vain toinen toteutuu, tavoite toteutuu osittain. Jos kumpikaan ei toteudu, tavoite ei toteudu.
58	Valtuuston hyväksymä talouden tasapaino-ohjelma on edennyt suunnitellusti	Vuodelle 2027 kohdistetun säästötavoitteen saavuttaminen. Mikäli tavoitteesta on saavutettu: - 90-100 % > tavoite toteutuu - 50-90 % > tavoite toteutuu osittain - alle 50 % > tavoite ei toteudu Toteutumista määrittävä ehto: Tavoite voi toteutua tai toteutua osittain vain, jos toimintayksikkö on pysynyt talousarvion sitovuustasossa.